

AVIZ

asupra amendamentelor (CJ 04 nr. 27 din 17.03.2025, CJ 04 nr. 28 din 17.03.2025 și CJ 04 nr. 42 din 25.03.2025) la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (combaterea eficientă a fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia)

Guvernul a examinat amendamentele (CJ 04 nr. 27 din 17.03.2025, CJ 04 nr. 28 din 17.03.2025 și CJ 04 nr. 42 din 25.03.2025) la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (combaterea eficientă a fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia), înaintat de către un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova și comunică susținerea amendamentelor propuse cu luarea în considerare a următoarelor observații și recomandări de îmbunătățire.

I. Cu referire la amendamentul CJ 04 nr. 27 din 17.03.2025 (*Amendamentul nr. 02/03-29 din data de 17 martie 2025; Amendamentul nr. 03/03-30 din data de 17 martie 2025; Amendamentul nr. 04/03-31 din data de 17 martie 2025*):

La Amendamentul I.Ch. nr. 02/03-29 din 17.03.2025:

• Legea nr. 294/2007 privind partidele politice

Cu referire la propunerea de la pct. 1 din amendament, referitoare la completarea art. 3 din *Legea nr. 294/2007 privind partidele politice* cu alineatul (1¹), în raport cu utilizarea textului „este interzisă constituirea, înregistrarea și activitatea”, dacă autorul amendamentului urmărește să ofere o importanță primordială anume etapei particulare de înregistrare a partidului politic, pentru contracara apariției partidelor politice succesoare ale unui partid politic declarat anterior neconstituțional, atunci considerăm că prevederile alineatului (1¹) urmează a fi reformulate corespunzător, pentru a se asigura o distincție clară dintre ipotezele care ar permite identificarea potențialului partid politic „succesor” la etapa de înregistrare și acele ipoteze care pot apărea doar în cursul activității unui partid politic constituit legal anterior. Subsecvent, în contextul dat, se impun ca necesare și alte prevederi particulare, care ar preciza rolurile autorităților publice în procesul de identificare a potențialelor partide politice succesoare ale unui partid politic declarat anterior neconstituțional.

Suplimentar, cu referire la prevederea de la lit. c) a alineatului (1¹) se propune reformularea acesteia după cum urmează „c) **acceptarea în calitate de membri a persoanelor care au avut un rol activ în activitățile pentru care un partid politic a fost declarat neconstituțional, pentru a asigura continuitatea și realizarea obiectivelor politice ale acestuia;**”. Propunerea dată vine să asigure o

acoperire legală mai complexă a scopului avut în vedere de această normă, or urmează a se ține cont de faptul că persoanele care au avut un rol activ în activitățile pentru care un partid politic a fost declarat neconstituțional nu neapărat ar putea avea și un statut formal de membru al partidului politic respectiv, iar pe de altă parte, o echivalare automată după statut a tuturor membrilor unui partid politic declarat neconstituțional cu persoanele care au avut un rol activ în activitățile pentru care acest partid a fost declarat neconstituțional poate ridica probleme de constituționalitate a normei date, lipsind un grad suficient de individualizare a efectelor juridice ale acesteia.

Cu referire la prevederea de la lit. j) a alineatului (1¹), se atestă faptul că aceasta operează cu o categorie distinctă de subiecți și anume – *„persoane (...) supuse măsurilor restrictive internaționale pentru implicarea în activități în legătură cu care partidul politic a fost declarat neconstituțional”* (în contextul acordării de către aceștia a suportului logistic, mediatic, politic sau de altă natură pentru un anumit partid politic). Reieșind din considerentul că în celelalte norme din cadrul acestui alineat se operează cu categoria – *„persoane care au avut un rol activ în activitățile pentru care un partid politic a fost declarat neconstituțional”* (indiferent de faptul dacă aceștia sunt subiecți ai unor măsuri restrictive internaționale), considerăm că se impune o analiză suplimentară a necesității consacrării acestei condiții adiționale pentru prevederea de la lit. j). Suplimentar, pentru claritatea normei date, considerăm că este necesară o precizare expresă dacă ea vizează doar persoanele în privința cărora sunt aplicate măsuri restrictive internaționale nemijlocit pe teritoriul Republicii Moldova (în conformitate cu prevederile *Legii nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale*) sau orice persoane care sunt subiecți ai unor măsuri restrictive internaționale, indiferent de statul/organizația internațională care i-a inclus în lista de sancțiuni internaționale și de faptul dacă Republica Moldova s-a aliniat la aceste sancțiuni sau nu (remarcă valabilă în contextul în care se decide menținerea redacției actuale).

Referitor la propunerea de la pct. 3 din amendament, prin care se propune operarea unor modificări în cuprinsul alin. (5) al art. 6 din *Legea nr. 294/2007*, considerăm că este necesar de a fi identificată mai clar autoritatea ce urmează să stabilească termenul și formatul de prezentare a Registrului membrilor partidului politic. În acest sens, reieșind și din prevederile de la pct. 8 din amendament, prin care se propun intervenții în cuprinsul art. 21 alin. (1¹) din lege, venim cu sugestia ca soluția respectivă să se reflecte la pct. 3 din amendament, astfel încât art. 6 alin. (5) din lege să se completeze la final cu textul *„în termenele și formatul stabilit de către fiecare din aceste două instituții”*.

Referitor la propunerea de la pct. 5 din amendamentul nr. 02/03-29, privind completarea *Legea nr. 294/2007* cu articolul 7¹, remarcăm faptul că aceasta intră în coliziune cu prevederile existente la art. 6 alin. (5) din lege. Astfel, în conformitate

cu prevederea de la art. 7¹ alin. (1), „(1) *Partidele politice țin Registre ale membrilor de partid, structurate potrivit organizațiilor teritoriale, **care sunt actualizate permanent***.”. În continuare, alin. (2) al articolului respectiv stabilește că **modificările ulterioare se operează în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la data dobândirii, suspendării sau încetării calității de membru de partid**, iar art. (3) stabilește că organele executive centrale poartă răspundere pentru corectitudinea datelor și informațiilor din aceste registre. În disonanță cu aceste prevederi noi ce se propun a fi incluse în lege, art. 6 alin. (5) din lege stabilește că „(5) *Partidele politice țin registre ale membrilor, **actualizate semestrial și anual**, structurate potrivit organizațiilor teritoriale, care, la solicitare, sunt prezentate Comisiei Electorale Centrale sau Agenției Servicii Publice*.”. În situația dată, aparent se creează un conflict de reglementări cu referire la intervalele temporare în care urmează a fi realizată actualizarea informației referitoare la membrii partidului din Registre, situație care urmează a fi evitată (în acest context eventual impunându-se și o ajustare corespunzătoare a prevederii respective de la art. 6 alin. (5) din lege). La caz, în contextul mai multor observații făcute cu referire la prevederea de la art. 6 alin. (5) din lege, ar putea fi examinată și propunerea oferirii unei redacții noi pentru art. 6 alin. (5), după cum urmează „(5) *Partidele politice țin registre ale membrilor, care sunt actualizate în conformitate cu prevederile art. 7¹, structurate potrivit organizațiilor teritoriale, și care sunt prezentate Comisiei Electorale Centrale sau Agenției Servicii Publice în termenele și formatul stabilit de către fiecare din aceste două instituții*.”.

Cu referire la propunerea de la pct. 7 din amendament, ce vizează modificări în cuprinsul art. 10 din *Legea nr. 294/2007*, se atestă faptul că aceasta menționează despre modificarea dispoziției articolului 10, însă, în fapt, modifică titlul art. 10 din lege. Pentru a se asigura consecvența intervențiilor în cadrul acestui articol, atragem atenția asupra faptului că ajustările corespunzătoare urmează a fi operate atât în titlul articolului, cât și în cuprinsul alin. (1) al art. 10 din lege.

Cu referire la propunerea de la pct. 8 din amendament, menționăm următoarele:

Referitor la modificarea propusă pentru art. 21 alin. (1¹), astfel încât activitatea partidului politic să poată fi limitată inclusiv în cazurile când partidul politic nu a prezentat datele din Registrul membrilor de partid, în termenele și formatul stabilit de Comisia Electorală Centrală sau Agenția Servicii Publice, aceasta nu se corelează pe deplin cu alte modificări ce se propun a fi operate prin intermediul amendamentului dat. Astfel, atragem atenția că în conformitate cu prevederile art. 7¹ alin. (3) ce se propune a fi introdus în cadrul legii prin intermediul amendamentului (referitor la Registrul membrilor de partid), „(3) *Registrul membrilor de partid se ține de către **organele executive centrale care poartă răspundere** pentru corectitudinea datelor și a informațiilor înregistrate, precum și **pentru neprezentarea acestora***”. Așadar, în cazul unei neprezentări a

informației din cadrul Registrului membrilor unui partid politic, răspunderea juridică urmează a fi angajată cu referire la persoanele responsabile din cadrul organelor executive centrale ale partidului respectiv și nu cu referire la întregul partid politic. În eventualitatea în care se dorește păstrarea răspunderii partidului politic pentru această încălcare, ca să se ofere o claritate suplimentară acestui aspect, venim cu sugestia ca prevederea de la art. 7¹ alin. (3), ce se propune a fi introdus în cadrul legii, să fie completată la final cu încă o propoziție, după cum urmează *„(3) Registrul membrilor de partid se ține de către organele executive centrale care poartă răspundere pentru corectitudinea datelor și a informațiilor înregistrate, precum și pentru neprezentarea acestora. **Neprezentarea datelor și informațiilor din Registrul membrilor de partid atrage și aplicarea prevederilor art. 21 alin. (1¹) cu referire la partidul politic respectiv.**”*.

Cu referire la propunerea de completare a art. 21 cu alineatul (3³), atragem atenția că formularea acestuia este ambiguă ori poate fi interpretată că instanța de judecată va cita participanții la proces doar la solicitarea Ministerului Justiției, respectiv propunem următoarea redacție a articolului respectiv: *„La examinarea cererii privind dispunerea, ca măsură asigurătorie, a limitării activității partidului politic, instanța de judecată citează participanții la proces și în termen de până la 3 zile de la depunerea cererii de aplicare a măsurii asigurătorii privind limitarea activității partidului politic, decide printr-o încheiere executorie cu privire la limitarea activității partidului politic în calitate de măsură asigurătorie. Părțile în proces sunt obligate să se prezinte în fața instanței de judecată.”*.

Referitor la propunerea de completare a art. 21 cu alineatul (3⁴), în contextul plierii parțiale a prevederii date cu prevederea de la alin. (3⁶) ce se propune a fi inclus în cadrul aceluiași articol, venim cu sugestia excluderii acestei prevederi și menținerii doar a celei de la alin. (3⁶).

Referitor la propunerea de completare a art. 21 cu alineatul (3⁵), sugerăm o reformulare a prevederii respective, prin substituirea textului *„pot fi atacate separat cu recurs separat de fondul cauzei”* cu textul *„pot fi atacate cu recurs separat de fondul cauzei”*, fiind evident faptul că recursul împotriva încheierilor judecătorești prevăzute de art. 423 din *Codul de procedură civilă* este o cale de atac separată de fondul cauzei.

Referitor la propunerea de oferire a unei redacții noi pentru art. 21 alin. (4), expunem punctul de vedere că în cadrul acesteia urmează a fi inclusă și prevederea actuală existentă la alin. (4), în conformitate cu care, în cazul limitării activității partidului politic prin hotărâre judecătorească, Ministerul Justiției va solicita Agenției Servicii Publice să noteze în Registrul de stat al persoanelor juridice faptul respectiv.

Cu referire la propunerea de la pct. 9 din amendament, referitoare la completarea art. 22 din *Legea nr. 294/2007* cu alineatele (2¹) și (2²), urmează a se remarca faptul că:

Prevederea de la alin. (2¹) în partea ce ține de „(...) *dispunerea măsurii asigurătorii privind limitarea activității partidului politic pe perioada examinării cauzei, până la pronunțarea în fond conform prevederilor art. 21, care se aplică în modul corespunzător*” este formulată ambiguu, nefiind clară modalitatea de punere în aplicare a acesteia, în condițiile în care art. 21 din lege se referă la limitarea activității partidului politic, și nu la dizolvarea acestuia. În acest sens, pentru claritate, se propune o reformulare a alin. (2¹), după cum urmează – „(2¹) *În cazul în care dizolvarea partidului politic se solicită pentru temeiurile prevăzute la alin. (2) lit. b), d) și g), Ministerul Justiției poate solicita instanței de judecată dispunerea măsurii asigurătorii privind limitarea activității partidului politic pe perioada examinării cauzei, până la pronunțarea în fond. Prevederile art. 21 alin. (3²), (3³). (3⁵) și (3⁶) se aplică în modul corespunzător.*”.

Cu referire la prevederea de la alin. (2²), considerăm că și în cadrul acestui alineat este oportun a fi incluse prevederi exprese referitoare la calea de atac a recursului în privința hotărârilor emise de Curtea de Apel Centru (de maniera celor prevăzute de autorul amendamentului în modificarea propusă pentru art. 21 alin. (4) din lege).

Suplimentar, în contextul intervențiilor propuse în cuprinsul art. 22 din lege, venim cu sugestia examinării oportunității includerii unui alineat suplimentar în cuprinsul acestui articol, cu următorul conținut:

„(2³) *În cadrul examinării acțiunii Ministerului Justiției privind dizolvarea partidului politic, instanța de judecată, dacă constată că încălcările invocate în acțiune nu sunt suficient de grave pentru a justifica dizolvarea partidului politic, poate dispune ca măsură alternativă limitarea activității partidului politic respectiv.*”.

Ca o remarcă generală cu referire la prevederile art. 21 și 22 din *Legea nr. 294/2007* care stabilesc termenele în care instanțele de judecată competente urmează să soluționeze cauzele privind limitarea activității partidelor politice și cele privind dizolvarea partidelor politice, expunem opinia că termenele propuse în amendament sunt excesiv de largi, reieșind din natura urgentă a cauzelor respective și necesitatea unei reacții de răspuns rapide din partea autorităților statului. Din acest considerent, se propune autorului amendamentului examinarea oportunității restrângerii acestora de la 3 luni/4 luni la un termen general de două luni (remarcă aplicabilă și cu referire la termenele de examinare a cauzelor în conformitate cu prevederile *Legii nr. 54/2003 privind contracararea activității extremiste*).

Cu referire la propunerea de la pct. 10 din amendament, referitoare la oferirea unei redacții noi pentru art. 22¹ din *Legea nr. 294/2007*, considerăm inoportună excluderea prevederii din noua redacție a articolului dat ce se regăsește la moment la alin. (4) a art. 22¹ („(4) *Decizia privind radierea din oficiu a partidului politic sau privind refuzul radierii poate fi contestată în instanța de judecată în termen de 10 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al*

Republicii Moldova.”), or orice măsură administrativă trebuie să poată fi contestată în conformitate cu procedura contenciosului administrativ.

Totodată, cu privire la alin. (2) al art. 22¹ cu care se propune a fi completată legea: „(2) *Radierea din oficiu a partidului politic se efectuează prin decizia Agenției Servicii Publice, la cererea Comisiei Electorale Centrale sau altor părți interesate*”, considerăm necesară includerea exhaustivă și clară a subiecților îndreptățiți să inițieze cererea privind radierea din oficiu a unui partid politic, astfel încât textul normativ să fie lipsit de orice ambiguitate și să nu permită interpretări extensibile sau echivoce. Formularea propusă de autori, care include sintagma „sau altor părți interesate”, poate genera incertitudini în aplicare, în care orice persoană care se consideră afectată, inclusiv un alegător, ar putea revendica dreptul de a iniția o astfel de procedură.

La pct. 13 din amendament, cu privire la modificarea *Codului electoral*, și anume a art. 54 alin. (5) lit. d) prin substituirea textului „ultimii trei ani” cu textul „ultimele 12 luni” sunt de relevat următoarele.

Prin anunțul din 14 martie curent, Comisia Electorală Centrală a inițiat consultarea publică a proiectului de hotărâre „*Cu privire la înaintarea propunerilor de modificare a Codului electoral nr. 325/2022*”, oferind termen pentru prezentarea recomandărilor/propunerilor până la data de 28 martie curent.

Respectiv, în anexa la proiectul de hotărâre, la pct. 9.2, Comisia a propus ca art. 54 alin. (5) lit. d) să aibă următorul cuprins: „*d) persoanele juridice care, în ultimii trei ani înainte de începerea perioadei electorale, au încheiat contracte de achiziții publice de lucrări, bunuri sau servicii în sensul Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice au beneficiat de ajutoare de stat în sensul Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, sau care la data efectuării donației au restanțe la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat sau la fondul asigurărilor medicale obligatorii mai mari de un salariu mediu lunar pe economie;*”.

În acest context, se consideră că menținerea termenului de „ultimii trei ani” în cuprinsul art. 54 alin. (5) lit. d) din *Codul electoral* reprezintă o soluție justă și echilibrată, asigurând un control eficient asupra legalității și transparenței finanțării politice. De asemenea, termenul de trei ani este justificat prin raportare la principiile de stabilitate și previzibilitate legislativă. Restrângerea perioadei de referință la doar 12 luni ar putea crea premisele unor interpretări restrictive și ar limita capacitatea autorităților de a identifica și preveni eventualele practici de influențare a finanțării partidelor politice prin intermediul unor contracte publice sau facilități financiare acordate de stat.

Referitor la propunerile de la pct. 14 din amendament, aferent prevederilor finale și tranzitorii care se propun a fi incluse în cadrul proiectului de lege, atragem atenția asupra necesității ajustării redacționale a textului „*crearea condițiilor tehnice necesare indicate la alin.(3)*” de la articolul X alineatul (3), întrucât trimiterea respectivă este una inexactă.

Suplimentar, cu referire la prevederile finale și tranzitorii ale inițiativei legislative la care sunt propuse amendamentele supuse avizării, considerăm că în cadrul acestora se impune și o reglementare a situației cauzelor judiciare inițiate la momentul actual în baza prevederilor *Legii nr. 54/2003 privind contracararea activității extremiste* sau ale *Legii nr. 294/2007 privind partidele politice*, or, prin intermediul unor prevederi din amendament se propune și o modificare a competenței materiale a instanțelor care urmează să examineze această categorie de litigii (de la judecătoria la Curtea de Apel Centru).

În concret, autorii inițiativei legislative/amendamentelor urmează să opteze pentru aplicabilitatea regulii generale în materie de strămutare a cauzelor, stabilită în cadrul art. 43 alin. (1) din Codul de procedură civilă (care stabilește că „(1) *Cauza pe care instanța a reținut-o spre judecare, cu respectarea normelor de competență, se soluționează de aceasta în fond, inclusiv în cazul devenirii ei ulterioare de competența unei alte instanțe.*”), fie, după caz, să consacre o derogare expresă de la această regulă în cadrul prevederilor finale și tranzitorii ale proiectului de lege și să reglementeze alte aspecte conexe acestui proces. În acest context, se propune ca o soluție de reglementare includerea în cadrul prevederilor finale și tranzitorii la proiect a unui alineat distinct, în următoarea redacție - „(1) *Prin derogare de la prevederile art. 43 din Codul de procedură civilă, cauzele judiciare inițiate în baza unor cereri de chemare în judecată formulate în temeiul prevederilor Legii nr. 54/2003 privind contracararea activității extremiste sau ale Legii nr. 294/2007 privind partidele politice și reținute spre examinare de către judecătoria cu respectarea normelor de competență de până la intrarea în vigoare a prezentei legi, se strămută la Curtea de Apel Centru într-un termen de 5 zile lucrătoare de la intrarea în vigoare a prezentei legi, indiferent de faza procesului la care se află acestea.*

(2) *Prin derogare de la prevederile art. 385 lit. d) din Codul de procedură civilă, în cazul apelurilor declarate până la intrarea în vigoare a prezentei legi în cauzele judiciare prevăzute la alin. (1), dacă instanța de apel constată că s-au încălcat temeiurile prevăzute la art. 388 alin.(1) lit. b), d) și i) din Codul de procedură civilă, aceasta va emite o nouă hotărâre în locul primei instanțe.*

(3) *Prin derogare de la prevederile art. 445 lit. c¹) din Codul de procedură civilă, în cazul recursurilor declarate până la intrarea în vigoare a prezentei legi în cauzele judiciare prevăzute la alin. (1), dacă Curtea Supremă de Justiție a constatat neatragera de către prima instanță în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre, aceasta va trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel care s-a pronunțat în cauza respectivă.*

(4) *Prin derogare de la prevederile art. 453 alin. (6¹) din Codul de procedură civilă, în cazul în care o hotărâre emisă în cauzele judiciare prevăzute la alin. (1) și examinată anterior în apel și în recurs a fost supusă revizuirii, cauza*

se trimite, după admiterea cererii de revizuire, la rejudecare în apel dacă eroarea judiciară vizează prevederile art. 449 lit. c) din Codul de procedură civilă.”.

La Amendamentul I.Ch. nr. 03/03-30 din 17.03.2025:

• **Legea nr. 54/2003 privind contracararea activității extremiste**

Referitor la propunerea de la pct. 1 din amendament, privind completarea definiției noțiunii de „*activitate extremistă*” de la art. 1 din *Legea nr. 54/2003 privind contracararea activității extremiste* cu o liniuță nouă, cu următorul conținut – „- *propagarea ideologiilor legionară, nazistă, rasiste, șovinistă sau xenofobe*” (ca formă distinctă de manifestare a activității extremiste), atragem atenția asupra faptului că aceasta poate genera ambiguități în contextul punerii în aplicare, dat fiind faptul că ipoteza dată parțial se pliază pe alte forme de manifestare a activității extremiste, consacrate deja în articolul respectiv din lege (*1. provocarea urii rasiale, naționale sau religioase, precum și a urii sociale, legate de violență sau de chemări la violență; 2. provocarea dezordinilor în masă, comiterea faptelor de huliganism sau actelor de vandalism pe motive de ură sau vrajbă ideologică, politică, rasială, națională sau religioasă, precum și pe motive de ură sau vrajbă față de vreun grup social; 3. propagarea exclusivismului, superiorității sau a inferiorității cetățenilor după criteriul atitudinii lor față de religie sau după criteriul rasei, naționalității, originii etnice, limbii, religiei, sexului, opiniei, apartenenței politice, averii sau originii sociale;*). La o analiză de specialitate a conținutului ideologiilor menționate în cadrul noii prevederi ce se propune a fi inclusă în lege, se poate constata faptul că acestea, în mare parte, se bazează pe aceleași precepte care sunt consacrate deja de lege ca fiind manifestări de activitate extremistă. În plus, liniuța respectivă ridică și problema posibilității omisiunii unor ideologii particulare care ar promova mesaje similare cu cele ale ideologiilor menționate expres (un exemplu notabil în acest sens fiind omisiunea ideologiei fasciste din enumerarea respectivă, care, de altfel, apare în alte prevederi din cadrul *Legii nr. 54/2003*).

Cu referire la propunerea de la pct. 4 din amendament, prin care se oferă o redacție nouă a art. 4 din *Legea nr. 54/2003*, se propune revizuirea prevederilor art. 4 alin. (7), or acestea nu se încadrează în obiectul generic al normei ce ține de entitățile responsabile de contracarare a activităților extremiste. Mai mult, cuvintele „*Este o datorie a fiecărei persoane*” provoacă neclarități, întrucât nu e clar dacă acesta este un drept sau o obligație a persoanei de a prezenta organelor de drept informațiile deținute referitoare la activitatea extremistă și circumstanțele acesteia.

Cu referire la propunerea de la pct. 5 din amendament, privind oferirea unei redacții noi pentru art. 6 din *Legea nr. 54/2003*, remarcăm următoarele aspecte:

- la alin. (7), atragem atenția că formularea acestuia este ambiguă ori poate fi interpretată că instanța de judecată va cita participanții la proces doar la solicitarea Serviciului de Informații și Securitate, respectiv propunem următoarea redacție a articolului respectiv: *„La examinarea cererii privind dispunerea, ca măsură asiguratorie, a suspendării activității organizației, instanța de judecată citează participanții la proces și în termen de până la 3 zile de la depunerea cererii de aplicare a măsurii asigurătorii privind suspendarea activității organizației, decide printr-o încheiere executorie și susceptibilă de recurs cu privire la suspendarea activității organizației în calitate de măsură asiguratorie, luând în calcul existența pericolului real și iminent de producere a unor consecințe iremediabile în situația în care organizația își va continua activitatea. Părțile în proces sunt obligate să se prezinte în fața instanței de judecată.”*.

Referitor la propunerea de la pct. 8 din amendament, privind oferirea unei redacții noi pentru art. 9 din *Legea nr. 54/2003*, venim cu sugestia ca la alin. (2) cuvintele „constituie materiale cu caracter extremist de drept” să se substituie cu cuvintele „reprezintă de drept materiale cu caracter extremist”.

Referitor la modificările propuse la *Legea nr. 54/2003 privind contracararea activității extremiste* prin intermediul pct. 11 din amendament, și anume în ceea ce ține de includerea unui nou articol - *Articolul 12¹. Persoanele asociate unei organizații extremiste*, ținem să menționăm următoarele.

Alineatul (7) în redacția propusă de către autorul acestuia, este inaplicabil, or nu este clar conform căror competențe persoanele fizice și juridice pot aplica măsuri de precauție, atunci când conform standardelor internaționale (Recomandările FATF/GAFI, Ghidul Basel privind managementul efectiv al riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului etc.) și cerințelor UE în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor, entitatea raportoare are obligația de aplicare a măsurilor de cunoaștere a clienților (măsurile de precauție privind clienții), procedură care presupune procese complexe care includ cel puțin identificarea și verificarea identității clienților în baza actelor de identitate, precum și a documentelor, a datelor sau a informațiilor obținute dintr-o sursă sigură și independentă, inclusiv, dacă sunt disponibile, a mijloacelor de identificare electronică, a serviciilor de încredere relevante sau a oricărui alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de organele cu funcții de supraveghere și identificarea beneficiarului efectiv și adoptarea de măsuri rezonabile, adecvate și bazate pe risc pentru verificarea identității acestuia, utilizând documente, date și informații relevante obținute dintr-o sursă sigură, astfel încât entitatea raportoare să aibă certitudinea că știe cine este beneficiarul efectiv și înțelege structura proprietății și structura de control a clientului. Subsecvent, ținem să atragem atenția că asigurarea desfășurării conforme a acestor procese nu va putea fi realizată de către orice persoană fizică sau juridică și aceasta contravine normelor legale instituite.

În aceeași ordine de idei, este de precizat faptul că inițierea unei relații de afaceri, identificarea beneficiarului efectiv, aplicarea măsurilor de precauție, încetarea unei relații de afaceri etc., sunt norme prevăzute de *Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului* și sunt aplicabile doar în condițiile legii citate. Corespunzător, autorul urmează să revizuiască propunerile de reglementare de la art. 12¹, alin. (7) din proiectul de modificare al *Legii nr. 54/2003*, prin substituirea sintagmei „*Persoanele fizice și juridice vor întreprinde măsuri de precauție*” păstrând legalitatea, coerența, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice, adică reieșind din norma de la alin. (6) va fi reglementat în continuare că „*Băncile, societățile emitente de monedă electronică și furnizorii de servicii financiare aplică măsurile de precauție sporită prevăzute la art. 8 din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului privind persoanele asociate unei organizații extremiste...*”.

În contextul celor expuse, se propune reformularea normelor pentru tranzacțiile inițiate de către persoanele asociate unei organizații extremiste și măsurilor care urmează a fi întreprinse față de acestea, astfel încât să fie asigurată instituirea unor cerințe proporționale scopului urmărit, or conform cadrului normativ deja adoptat, băncile aplică măsurile de precauție standarde, simplificate și sporite prevăzute de art. 5, art. 7 și art. 8 din *Legea nr. 308/2017* proporțional riscului identificat, conducându-se de procedurile și cerințele aferente aplicării măsurilor de precauție care sunt elaborate de către acestea în baza recomandărilor și instrucțiunilor organelor cu funcții de supraveghere, totodată asigură instruirea continuă a persoanelor desemnate responsabile.

La Amendamentul I.Ch. nr. 04/03-31 din 17.03.2025:

- **Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații**

Potrivit pct. 3 din amendament, se propune completarea art. 27 alin. (3) din *Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații* cu lit. c) și d) cu următorul cuprins:

„c) identificarea fraudelor electorale sau interferența ilegală în procesul electoral,

d) identificarea, prevenirea și depistarea criminalității organizate,”.

În raport cu modificările propuse la pct. 3, se impune revizuirea textului literelor c) și d), în vederea ajustării și corelării cu prevederile art. 2 lit. a) – d) din *Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații* – „Sarcinile activității speciale de investigații”. În special, se va reține faptul că, în ipoteza desfășurării activităților de „identificare” sau „depistare” a faptelor infracționale, vor fi aplicabile prevederile *Codului de procedură penală*, nu și prevederile *Legii nr. 59/2012*. Or, depistarea și identificarea faptelor infracționale formează scopul

procesului penal. Prin urmare, în ipoteza depistării și identificării faptelor infracționale măsurile speciale de investigație trebuie realizate în conformitate cu prevederile *Codului de procedură penală*. În context, precizăm că potrivit art. 1 alin. (2) din *Legea 59/2012* respectivul act normativ reglementează activitatea specială de investigații în afara procesului penal.

- **Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002**

La pct. 7, aferent propunerii de completare a Codului penal cu art. 134²⁵, se menționează asupra necesității modificării numărului articolului propus, în contextul în care Codul penal, prin *Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului contravențional)*, a fost completat cu art. 134²⁵ – „Sistem informatic”.

- **Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003**

La pct. 9, aferent propunerii de completare a art. 20 din Codul de procedură penală cu un nou alineat – 4¹ – reiterăm argumentele prezentate în avizul Guvernului la inițiativa legislativă nr. 381, inclusiv rezervele expuse în avizele Consiliului Superior al Procurorilor, Procuraturii Generale și a Consiliului Superior al Magistraturii. Recomandăm a se reflecta suplimentar asupra intenției de reglementare a unui termen fix în interiorul căruia ar urma să fie terminată urmărirea penală, sau examinate cauzele penale vizând infracțiunile de corupție electorală. Alternativ, a se lua în considerare mărirea termenilor fixi propuși în amendament. Stabilirea unor termeni exacți prea scurți, ar putea determina anumite dificultăți în instrumentarea dosarelor penale, inclusiv în condițiile propunerii reglementării instituției prelungirii acestor termeni. Reglementarea existentă în ceea ce privește examinarea cu prioritate a cauzelor de corupție, inclusiv a cauzelor de corupție electorală, asigură deja eficiență în asigurarea desfășurării cu celeritate a urmăririi penale și a judecării cauzelor, fapt susținut, inclusiv de existența completelor specializate în examinarea cauzelor de corupție, care respectiv .

La pct. 13, în textul dispoziției alin. (3³) art. 351, se impune corectarea trimiterii la prevederile art. 20 din Codul de procedură penală. În concret, textul „art. 20 alin. (7)” se va substitui cu textul „art. 20 alin. (4¹)”.

De asemenea, aferent propunerii de completare a art. 351 din Codul de procedură penală cu un nou alineat – 3³ – reiterăm argumentele prezentate în avizul Guvernului la inițiativa legislativă nr. 381.

- **Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008**

În ceea ce privește sancțiunea propusă pentru contravenția de la alin. (1) art. 49, se recomandă diferențierea sancțiunilor contravenționale în raport cu persoana juridică și, respectiv, persoana cu funcție de răspundere. Or, având în vedere statutul diferit al subiecților indicați, este incorectă stabilirea unei sancțiuni

similare pentru ambele categorii. Se recomandă ca în cazul persoanei juridice limitele sancțiunii sub forma amenzii să fie de la 50 la 100 unități convenționale.

În raport cu propunerea de completare a Codului contravențional cu art. 70⁴ - „Dezinformarea online”, susținem excluderea propunerii date operată prin Amendamentul I.GH. nr. 05/03-34 din data de 25 martie 2025. Totodată, se susțin argumentele reținute în amendamentul prenotat aferent necesității excluderii propunerii de completare a Codului contravențional cu art. 70⁴ - „Dezinformarea online”.

În altă ordine de idei, întru combaterea eficientă a fenomenului corupției electorale, se recomandă completarea Codului contravențional cu norme menite să sancționeze coruperea pasivă/activă în scopul participării la întruniri organizate în vederea efectuării publicității politice.

Totodată, în contextul propunerilor de intervenție în cuprinsul Codului contravențional, venim cu solicitarea de a fi examinată posibilitatea includerii unei prevederi suplimentare în acest sens, prin care art. 402 alin. (1) din Cod să fie completat după cifra „265” se completează cu cifra „265¹”. Solicitarea dată este legată de faptul că prin Legea nr. 136/2024, Codul contravențional a fost completat cu articolul 265¹ „*Însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tăinuirea bunurilor gajate, înghețate, luate în leasing, sechestrare sau confiscate*”. Acest articol transpune în legislația contravențională faptele reglementate anterior exclusiv de articolul 251 din *Codul penal*, care poartă aceeași denumire.

Modificările aduse prin legea menționată, au ajustat prevederile infracțiunii de la art. 251 din *Codul penal*, stabilind un plafon valoric minim pentru calificarea faptei drept infracțiune („proporții mari”). Faptele care nu ating acest plafon au fost dezincriminate ca infracțiune și incluse în *Codul contravențional* ca fapte contravenționale.

Prin urmare, se propune atribuirea competenței de constatare și examinare a acestei contravenții Serviciului Fiscal de Stat, având în vedere că această autoritate dispune deja de competențe în examinarea infracțiunii corespunzătoare prevăzute la art. 251 din *Codul penal*.

- **Legea nr. 179/2023 privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă**

La pct. 17, în raport cu amendamentele propuse a fi operate în *Legea nr. 179/2023 privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă*, acestea urmează a fi revăzute prin prisma garanțiilor respectării dreptului la viața privată. Or, dat fiind faptul că măsura *urmăririi vizuale și/sau documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice*, implică o ingerință semnificativă în dreptul la viața privată, rolul judecătorului de instrucție în autorizarea măsurilor indicate, devine unul esențial. În special, importanța controlului judecătoresc se evidențiază în contextul verificării justificării și proporționalității măsurii și

neadmiterii unor abuzuri în dispunerea și/sau prelungirea măsurilor sub forma urmăririi vizuale și/sau documentării cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice.

În acest sens, sunt relevante constatările Curții Constituționale reținute *Hotărârea nr. 3 din 14.01.2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 4 alin. (2), 7 alin. (2) lit. c), 8 alin. (1) și 11 alin. (1) pct. 3) din Legea nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație (accesul la informațiile cu caracter personal)*. Așadar, în hotărârea prenotată, Curtea Constituțională a statuat:

„58. [...]. Din punct de vedere constituțional, nu sunt permise restrângerile nejustificate ale drepturilor fundamentale. Caracterul justificat sau nejustificat al unei restrângeri (îngrădiri, ingerințe) a dreptului la viața privată într-o situație litigioasă poate fi stabilit doar de instanța de judecată, după efectuarea testului de proporționalitate potrivit articolului 54 din Constituție.”

Sub același aspect, urmează a fi reținute aprecierile/recomandările Comisiei de la Veneția din Avizul său emis pe marginea proiectului de lege privind Serviciul de Informații și Securitate, precum și a proiectului de lege privind activitatea contrainformativă și informativă¹, la solicitarea Parlamentului Republicii Moldova. Astfel, potrivit pct. 23 din Avizul Comisiei de la Veneția, *„Articolul 12(1)(1) al Proiectului cu privire la activitatea CI (despre măsurile contrainformative) prevede că un număr mare de măsuri care, în mod vădit, aduc atingere drepturilor fundamentale pot fi aplicate la simpla autorizare a Directorului SIS, fără condiții de necesitate sau proporționalitate, fără control judiciar sau alte forme de control extern, nici ex ante nici ex post, fără obligația de a informa persoana vizată, chiar și după încheierea operațiunii și fără limitări clare sau cerințe privitoare la modalitățile de aplicare. [...]. O atare putere discreționară nu corespunde certitudinii juridice, proporționalității și dreptului de acces la instanță și este vădit contrară supremației legii, unul dintre principiile de bază ale societății democratice.”*²¹ În comentariile lor, **autoritățile moldovenești au fost de acord cu observațiile Comisiei de la Veneția și au declarat că Parlamentul va revizui lista măsurilor contrainformative care pot fi autorizate de către Directorul SIS cu control specific ex ante. De asemenea, au remarcat faptul că „rolul principal al controlului ex post de către o comisie specială este de a verifica dacă utilizarea acestor măsuri a fost făcută în mod corespunzător”.**

De asemenea, la pct. 48 din Avizul Comisiei de la Veneția sunt reținute următoarele: „Măsurile contrainformative care pot fi efectuate cu autorizarea exclusivă a Directorului Serviciului constituie o ingerință gravă în dreptul la viața privată (a se vedea, în special, ancheta sub acoperire, sau urmărirea vizuală și urmărirea prin sistemul global de poziționare). Comisia de la Veneția reamintește

¹ <https://parlament.md/preview?id=29d810b3-3306-450a-9cb8-1e10be63fe18&url=https://ep-sp.parlament.md/materials/638230535089802800/Documents/20230622180916.docx&method=GetDocumentContent>

că, potrivit jurisprudenței Curții, este, în principiu, de dorit să se încredințeze controlul de supraveghere unui judecător; în mod alternativ, supravegherea de către organele nejudiciare poate fi considerată compatibilă cu Convenția, cu condiția ca organul de supraveghere să fie independent de autoritățile care efectuează supravegherea și să fie învestit cu puteri și competențe suficiente pentru a exercita un control eficient și continuu”.

Plus la aceasta, Comisia de la Veneția subliniază la pct. 49 din Aviz, asupra **„necesității de a asigura un control de supraveghere de către un judecător sau un organism independent**, unde revizuirea și supravegherea măsurilor informative trebuie să existe la trei etape: înainte de acțiune (autorizare *ex ante*), în timpul acțiunii (supraveghere continuă) și după finalizarea acțiunii (control *ex post*)”.

Raționamente similare sunt inserate în textul avizului Guvernului Republicii Moldova la proiectul de lege privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă (inițiativa legislativă nr. 422 din 17 noiembrie 2022), inclusiv în contextul subiectului îndrituit să autorizeze desfășurarea măsurilor contrainformative.

De precizat că măsura contrainformativă privind *„urmărirea vizuală și/sau documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice”* cuprinde în sine două măsuri: urmărirea vizuală și documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice. În comparație, Legea 59/2012 reglementează două măsuri speciale de investigație similare, **dar în mod separat**. Corespunzător, este diferit și gradul de autorizare în efectuarea acestora. Urmărirea prin mijloace tehnice este autorizată de judecătorul de instrucție, iar urmărirea vizuală – de către conducătorul subdiviziunii. Deci, forța de intruziune a celor două măsuri speciale de investigație este diferită. Respectiv, este diferit și gradul lor de autorizare.

Subsecvent, în cazul activității contrainformative eventual trebuie asigurată o reglementare similară. Or, unificarea celor două măsuri într-o singură măsură contrainformativă și atribuirea acesteia în competența directorului Serviciului de Informații și Securitate la autorizare nu este proporțională cu imixtiunea admisă în viața privată a persoanei.

II. Cu referire la amendamentul CJ 04 nr. 28 din 17.03.2025 (Amendamentul nr. 01/2612 din data de 26 decembrie 2024; Amendamentul nr. 01 din data de 19 februarie 2025; Amendamentul nr. 01/03-22 din data de 11 martie 2025):

La Amendamentul O.S. nr. 01 din data de 19 februarie 2025:

- **Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații**

Potrivit amendamentului, se propune excluderea integrală a art. I din proiectul de lege. Astfel, potrivit argumentării, se menționează că, „Excluderea Art. I este justificată de necesitatea de a asigura respectarea drepturilor fundamentale ale omului și ingerința cât mai limitată în viața privată a

individului.”. Totodată, se notează că „Adăugarea termenului „securitate națională” poate aduce la o interpretare prea largă a competențelor autorităților, permițând investigații în situații care nu justifică o astfel de ingerință în viața privată.”.

Privitor la cele reținute în argumentare, se remarcă faptul că, Guvernul, prin Avizul la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (combaterea eficientă a fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia) (inițiativa legislativă nr. 381 din 17.12.2024), a menționat asupra caracterului larg și incert al cuvintelor „precum și securității naționale”, fiind în contradicție cu scopul și sarcinile activității speciale de investigații.

Mai mult, fiind prezentate mai multe argumente, Guvernul a considerat judicioasă revizuirea pentru claritate a pct. 1 din cadrul Art. I al proiectului de lege, or, amendamentul vizat poate crea situații de incertitudine și suprapunere de competență în activitatea organelor de drept, care, la rândul lor, aplică diferite metode de efectuare a investigațiilor, cum ar fi măsuri speciale de investigații și măsuri contrainformative, activități care au diferit mod de dispunere, autorizare și efectuare. Astfel, în contextul recomandării revizuirii pct. 1 art. I din proiectul de lege, decade necesitatea excluderii integrale a art. I.

La Amendamentul I.Ch. nr. 01/03-22 din data de 11 martie 2025:

- **Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte**

La pct. 2, aferent propunerii de completare a art. 9 alin. (1) din *Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte* cu literele n) și o), se consideră relevantă completarea art. 339¹ din *Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008* cu sancțiuni pentru nerespectarea normelor propuse. Propunerea respectivă este esențială pentru responsabilizarea persoanelor în cazul încălcării normelor stabilite prin *Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte*, precum și pentru asigurarea aplicabilității și eficacității acestora.

III. Cu referire la amendamentul CJ 04 nr. 42 din 25.03.2025
(*Amendamentul I.GH. nr. 05/03-34 din data de 25 martie 2025*):

- **Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații**

Potrivit pct. IV, se propune expunerea într-o nouă redacție a cuprinsului literelor b) și c) alin. (3) art. 27 din *Legea nr. 59/2012*. În raport cu amendamentul propus, se impune a fi concretizat la care act/proiect se intervine. Or, în conformitate cu pct. 3 din Amendamentul I.Ch. nr. 04/03-31 din 17.03.2025, se propune completarea alin. (3) art. 27 cu literele **c)** și **d)**.

- **Legea nr. 179/2023 privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă**

În conformitate cu pct. V, se propune excluderea textului „prevăzute la art. 9 alin. (1) pct. 2)” din cadrul art. 14 alin. (1) din *Legea nr. 179/2023*. Astfel, potrivit argumentării la amendament, „Modificările la Legea nr. 179/2023 au ca scop includerea propunerii parvenite la acest proiect, pentru noile modificări la art. 9 alin. 1 p. 1 să fie în concordanță cu prevederile de la art. 14 alin. (1) din lege”.

Sub acest aspect, având în vedere argumentele și observațiile reținute supra în raport cu modificările propuse la art. 9 alin. (1) pct. 1) din *Legea nr. 179/2023* (pct. 17 din Amendamentul I.Ch. nr. 04/03-31 din 17.03.2025), urmează a fi revăzută necesitatea și oportunitatea modificărilor propuse la art. 14 alin. (1) din *Legea nr. 179/2023*.

- **Codul electoral al Republicii Moldova nr. 325/2022**

La pct. 2, aferent cuprinsului lit. b) alin. (13¹) art. 35, se recomandă substituirea textului „Biroul politici de reintegrare” cu textul „Cancelaria de Stat (Biroul politici de reintegrare)”.

În raport cu pct. 4 din art. IX prin care se propun modificări în conținutul *Codului electoral nr. 325/2022*, respectiv la art. 102, după cum urmează:

Alin. (2) se propune a fi completat cu o nouă literă, lit. c¹), în sensul instituirii unei noi competențe Comisiei Electorale Centrale sau, după caz, consiliului electoral de circumscripție (...) de a aplica sau solicita aplicarea sancțiunii privind lipsirea de alocații de la bugetul de stat pentru performanțele obținute la scrutinul în care este înregistrat în calitate de concurent electoral.

Alin. (4) se modifică și se expune într-o redacție nouă, potrivit căruia Comisia Electorală Centrală va aplica partidelor politice, inclusiv constituate ale blocurilor electorale, înregistrate în calitate de concurenți electorali ca sancțiune complementară privind lipsirea de alocații de la bugetul de stat pentru performanțele obținute în scrutinul în care sunt înregistrate pentru o perioadă de la 6 luni până la 4 ani doar în cazul aplicării repetate repetate a oricărei sancțiuni prevăzute la art. 102 alin. (2) în cursul unei perioade electorale. Comisia Electorală Centrală aplică partidelor politice, inclusiv constituate ale blocurilor electorale, înregistrate în calitate de concurenți electorali ca sancțiune complementară prevăzută la art. 102 alin. (2) lit. c) privind lipsirea de alocații de la bugetul de stat pentru o perioadă de la 2 luni până la un an doar după aplicarea sancțiunii prevăzute de art. 102 alin. (2) lit. c¹).

Din cuprinsul argumentării amendamentului, scopul pentru care sunt necesare modificările propuse la art. 102 îl constituie „întărirea principiului responsabilității și al corectitudinii financiare în procesul electoral”.

Față de normele menționate anterior, urmează a fi precizate următoarele:

Important de menționat este că, caracterul normativ al legii impune stabilirea unor norme exprese referitoare la drepturi și obligații ce trebuie stabilite în sarcina

destinatarii normei juridice, dar și a consecințelor nerespectării acestor obligații, prin instituirea de sancțiuni. Așadar, sancțiunea de drept este consecința nerespectării dispozițiilor normelor juridice, iar scopul principal al acesteia îl constituie pedepsirea **încălcării unei norme din lege**, astfel fiind protejate ordinea și valorile sociale, precum și asigurată respectarea legii. Din câte se observă, la alin. (4) al art. 102 autorii propun aplicarea sancțiunii complementare privind lipsirea de alocații de la bugetul de stat pentru performanțele obținute în raport cu sancțiuni aplicate în mod repetat, dar nu în raport cu încălcările comise.

În acest sens, semnalăm că, potrivit proiectului, sancțiunea de la lit. c) a art. 102 alin. (2) („*lipsirea de alocații de la bugetul de stat*”) urmează a se aplica doar după aplicarea sancțiunii de la lit. c¹) („*lipsirea de alocații de la bugetul de stat pentru performanțele obținute la scrutinul în care este înregistrat în calitate de concurent electoral*”), iar sancțiunea de la lit. c¹) se aplică în cazul aplicării repetate a **oricărei** sancțiuni prevăzute la art. 102 alin. (2) (**care include și sancțiunea de la lit. c)**). Prin urmare, redacția nouă a alin. (4) consacră o formulare ambiguă, nefiind suficient de clară ordinea de aplicare a sancțiunilor prevăzute la alin. (2) al articolului respectiv, ceea ce la rândul său ar putea crea premise pentru aplicări abuzive. În plus, apare o neclaritate și cu referire la modalitatea în care sancțiunea de la lit. c¹) ar putea fi aplicată după aplicarea sancțiunii prevăzute la lit. f) al aceluiași alineat, care vizează solicitarea radierii din oficiu a partidului politic în condițiile Legii nr. 294/2007 privind partidele politice. Or, în măsura în care un partid politic este radiat conform prevederii de la art. 102 alin. (2) lit. f), acesta va fi în situația de a-și înceta activitatea potrivit art. 22 din Legea nr. 294/2007, nemaiputând pretinde alocații de la bugetul de stat.

Reieșind din cele menționate, sugerăm autorului amendamentului să analizeze oportunitatea unei reformulări a prevederii de la art. 102 alin. (4), astfel încât să fie excluse carențele menționate și să se asigure caracterul clar și accesibil al acestei norme (eventual, consacrându-se următoarea versiune a alineatului (4) – „(4) *Comisia Electorală Centrală aplică partidelor politice, inclusiv constituate ale blocurilor electorale, înregistrate în calitate de concurenți electorali, sancțiunea complementară prevăzută la alin. (2) lit. c¹) pentru o perioadă de la 6 luni până la 4 ani doar în cazul aplicării repetate a oricărei sancțiuni prevăzute la alin. (2) lit. a), b) și d) în cursul unei perioade electorale pentru încălcări privind finanțarea grupurilor de inițiativă și/sau a campaniei electorale. Comisia Electorală Centrală aplică partidelor politice, inclusiv constituate ale blocurilor electorale, înregistrate în calitate de concurenți electorali, sancțiunea complementară prevăzută la alin. (2) lit. c) pentru o perioadă de la 2 luni până la un an, doar după aplicarea sancțiunii prevăzute la alin. (2) lit. c¹).*”).

- **Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal**

Potrivit pct. X din amendament, se propun unele modificări la art. 26 din *Legea nr. 133/2011*. Astfel, se propune excluderea alineatului al doilea din cadrul alin. (4) art. 26 – „În cadrul controlului, Centrul poate decide suspendarea sau încetarea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal în privința persoanelor care practică activitate de întreprinzător în cazul în care încălcările constatate sunt „foarte grave”, în sensul prevăzut de *Legea nr. 131/2012* privind controlul de stat.”.

Totodată, art. 26 urmează a fi completat cu alin. (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) În cadrul controlului, Centrul poate decide suspendarea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal, până la emiterea unei decizii finale pe caz, când prelucrarea datelor cu caracter personal ar putea genera riscuri la adresa drepturilor și libertăților fundamentale ale unui număr considerabil de subiecți de date, ținând cont de natura, contextul, domeniul de aplicare, scopurile prelucrării, precum și de amploarea și frecvența prelucrării. Deciziile emise în condițiile prezentului alineat pot fi contestate în instanța de judecată.”

Cu referire la modificările propuse supra, se recomandă modificarea ultimei propoziții a art. 26 alin. (4¹) din proiect, în sensul specificării exprese a unui termen restrâns pentru contestare și examinare de către instanța de judecată a acestui tip de decizie de suspendare temporară, după cum urmează: „Deciziile emise în condițiile prezentului alineat pot fi contestate în instanța de judecată în termen de 5 zile. Termenul de examinare a acestor decizii de instanța de judecată este de 5 zile.”

Or, propoziția statuată la Articolul X din proiect - „Deciziile emise în condițiile prezentului alineat pot fi contestate în instanța de judecată”, determină faptul că deciziile privind suspendarea, pe moment, a unor operațiuni de prelucrare a datelor cu caracter personal, atunci când planează bănuieli rezonabile că prelucrarea datelor cu caracter personal ar putea genera riscuri la adresa drepturilor și libertăților fundamentale ale unui număr considerabil de subiecți de date, se vor examina în instanța de judecată conform termenilor generali, fapt ce va duce la tergiversarea examinării acestora și va îngreuna cras activitatea de control efectuată de către CNPDPCP, precum și va genera continuitatea operațiunilor neconforme/ilegale de prelucrare a datelor cu caracter personal de către cei vizați.

Prin urmare, scopul modificărilor propuse, constă în instituirea unui mecanism eficient și prompt de combatere a fenomenului colectării masive a datelor cu caracter personal, care ar putea genera riscuri la adresa drepturilor și libertăților fundamentale ale unui număr considerabil de subiecți de date. În caz contrar, Articolul X din proiect prin care se aduc modificări la art. 26 din *Legea nr. 133/2011*, în versiunea propusă, va reduce operativitatea și eficiența măsurilor reglementate în acest sens.²

² A se vedea în acest sens Avizul Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova.